

Přece jen se to vyvrbilo

Jen co ochutnáme první doušky jara, praktičtější z nás počítají, kolik ušetří za topení, méně poetičtí se radují z odložení nepohodlného zimního oblečení, kdežto poetické duše se těší ze sněženek a bledulí, čemeřice a krokusů. Kdo si však vybaví vrbu? Málokdo, neboť ta svůj půvab nevnučuje. Nenabízí okouzující květy, ale jsme-li na jarních procházkách pozorní, nepřehlédneme její kočičky, první lákadlo nedočkavých včel.

O Velikonocích si každá vrba přeje, aby ji nepominuli správní kluci všeho věku a nařezali si z ní pomlázkové proutky, neboť řez jí jde k duhu neméně než voda.

Kdo umí koledu Hody, hody doprovody, ví, že proutek, jenž se ohýbá, je také vrbový. Nejstarší ještě svedou i vrbovou píšťalku. Vzpomínáte? Odříkávali jsme „Otloukej se píšťaličko, nebudeš-li se otloukati...“

Vrbě však nevděčíme pouze za materiál na pomlázkou. Její proutí slouží košíkářům, z vrbového dřeva kdysi v Sušici vyráběly sirky a nábytkáři je využívají dodnes. Vrba nejen zpevňuje břehy potoků a řek, ale její výsadbou také vracíme přírodě těžbou zdevastované plochy.

Už Hippokrates věděl, že odvar z kůry vrby bílé pomáhá od bolesti a snižuje horečku, jenom netušil, že jeho účinnou látkou je kyselina salicylová. Neuteklo ani půl třetího tisíciletí a byla vyrobena uměle. Že ji neznáte? Užíváme ji v aspirinu.

Vrba však má co nabídnout i naší duši, neboť ochotně vyslechne tajemství, jež nás trápí. A její nejslavnější pacient? Jistě, holič Kukulín, jenž se uzdravil poté, kdy pověděl o králových oslích uších duté vrbě u Víklova. Stačilo však, aby pan Červíček ztratil z basy kolíček a uřízl si z Kukulínovy vrby nový, a Lávrovo tajemství bylo na světě. Přestože Havlíčkově pohádce o base nevěřím, vrbě bych se nezpovídal. Štěnice v její dutině nemusí mít v dnešních časech k realitě daleko.

Je-li nám vrba veskrze užitečná, proč ji nemají ráda rčení? Malovat straky na vrbě znamená někoho balamutit. Proč právě na ní? Proč ne třeba na meruňce? Poláci straky na vrbě nemalují, ale hovoří o hrůškách na vrbě. Proč ne na dubu? Zasadit někomu vrbu znamená způsobit mu něco nepříjemného. Kde je logika, získá-li obdarovaný užitečný strom? V řeči našich předků narodit se na vrbě znamená nést stigma nemanželského dítěte, úsloví ani kdyby se na vrbu pověsil je třeba rozumět jako ani za nic. Člověk, jehož čert na vrbě vystrojil, je zlý člověk, zkrátka ničema. Spustil se Boha, chytil se vrby je vskutku dehonestující, neboť slovy Jaroslava Zaorálka o člověku říká, že zle učinil, zkazil se mravně, chybil.

Vrba není národním stromem, její ratolesti nenajdeme na státním znaku ani na prezidentské vlajce. Ani poetové ji neopěvují. Sice o ní občas píší, nikoli však oslavné básně. V té nejznámější, Erbenově, manžel stromu vyčítá Ó ty vrbo, vrbo bílá! / což jsi ty mne zarmoutila! místo toho, aby pokáral sám sebe. Vždyť zapomněl na ženino varování „Co sudice komu káže, / lidské slovo nerozváže!“ a nedal na její slova „Ač co mrtvé je mi spáti, / ráno duch se zase vrátí. / Ráno zdráva vstátí mhu; / protož poruč pánu bohu!“

Pojem mladá vrba neslycháme, zato opačný přívlastek je pro ni téměř povinný. V básni Stará vrba K. R. Rais vytváří průměr mezi stromem, na jaře ožívajícím přiletem ptáků, a starou matičkou, k níž se navracejí děti. Opět prosté konstatování, žádná chvála.

Úsloví nepozdravit u vrbiček, tedy nezachovat se s uctivostí k před-

stavenému, pochází z povídky obrozence F. R. Rubeše *Pan amanuensis na venku aneb Putování za novelou (1841)*. V ní mladý právník a spisovatel z neznalosti nepozdravil správce místního panství, jenž se mu za to ve své malosti mstí. Vrbičky jsou tu pouhou kulisou příhody, jež by dnes měla, nebo neměla pro podřízeného úředníka stejné důsledky?

Báseň či aspoň průpovídka na oslavu vrby hledám marně. Konec konců se z jejího proutí pletou koše, kukaně nebo vrše, kdežto z takové lípy se vyřezávají svatí.

Heuréka! O štíhlé a pružné dívce říkáme, že jako vrbový proutek! Tak se nám to přece jen pěkně vyvrbilo!

Jan Sobotka

Sto barev jara

Josef Jindra

Závratí země jaro se rodí
Z ledových plenek se osvobodí
chvěje se v košilce od snihu bílé
úlekem schoulené do bledule
na naší zahrádce

Hranolem slzí zas barvy lámu
pradávných klamů
s petrklíči při Žehrovcé
Tam s hlavou sehnoutou
podobou kořenům stromu
děkuji za žlutou
Zítra se vrací zvony domů

Červená ve štrápci nejvýše mává
milá se vzdává

Fialko fialko fialová
Na stráni k Vitráku
tráva tě neschová
Voňavé kvítečky
do modré vázičky
s prasklinkou na okraji

Jaro jak hrnčíř krouží džbán
červený žlutý
bílý i strakatý
růžový tulipán
košiláček hanbatý
ženy se usmívají
Proč nevěsty v máji
závoj nezvedají ?

Slova z básni bez jména
zelená ach zelená
Sto malíou otisklo
do ní svoje palety
Kopretiny koukol chrpy máky
pampelišky blatouchy i zvonky
kvetoucí louka je česká beseda

Až bude skosená
až bude schnout
za černých nocí
se zlatými hvízdami
povídá milence
usednout

Je již květen a dostává se k Vám další číslo Zpravodaje Obecně prospěšné společnosti pro Český ráj.

Jsme právě ve stádiu, kdy probíhá kontrola a doplnění úspěšných projektů z 5. výzvy. V každém novém čísle se snažím trochu bilančovat, což učiním i tentokrát. Touto 5. výzvou jsme se přehoupli do druhé poloviny období, ve kterém pomáháme různým subjektům získat a následně správně využít získanou dotaci na své projekty. Bylo podáno celkem 27 žádostí ve fichi 1 pro zemědělce (4), ve fichi 2 pro podnikatele (5), ve fichi 4 cestovní ruch (4), a ve fichi 8, pro spolky (14). Po administrativní kontrole a kontrole přijatelnosti u nás byla ukončena administrace se 3 žadateli, což znamená, že Výběrová komise hodnotila celkem 24 projektů. Ve fichi 1, 2 a 4 byli úspěšní a tudíž doporučení k financování všichni žadatelé, ale ve fichi 8 pro spolky byly doporučeny k financování pouze 2 žádosti do výše alokace na tuto fichi. Na každou fichi bylo alokováno cca 2 mil. Kč. To znamená, že 3. žádost ve fichi 8 by již alokaci překročila a proto nebyla dle pravidel SPL doporučena. Výsledkem je, že ve všech 4 fíchích finance zbyly pro 6. kolo výzvy. Toto kolo bude vyhlášeno 16. 7. 2012 a ve výzvě budou fiche 1, 2, 4, 6, a nová fiche pro zemědělce - číslo 9, ze které se dá žádat o dotace na přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. V letošním roce bude vyhlášena i výzva č. 7 a to 16. 11. 2012, ve které budou vyhlášeny fiche 1, 4, 6 a 9. Poslední v tomto plánovacím období bude vyhlášena výzva č. 8, kterou vyhlásíme 2. 4. 2013 a vyhlášené budou fiche č. 1, 2, 6 a 9. Je možné, že pro případný malý zájem ze strany podnikatelů a zemědělců bude vyhlášena i fiche č. 8 pro spolky, aby bylo zajištěné plné dočerpání alokace na realizaci jednotlivých projektů. To nám ale napoví počty zájemců v příštích 2 výzvách v letošním roce. Aby-

chom plnili SPL, tak jsme nejvyšší alokaci v posledních 3 výzvách dali na fichi 6, což je obnova kulturních památek. Zde máme nejméně žádostí, nejméně čerpaných peněz a to chceme změnit.

Ve druhé polovině letošního roku také zahájíme práce na nové strategii dalšího rozvoje regionu Český ráj a Střední Pojizeří pro období 2014 až 2020. Budeme rádi, když se zapojíte i Vy a vyplníte a zašlete nám dotazník, ve kterém se budeme dotazovat, co by jste chtěli v místě svého bydliště změnit, vybudovat, opravit a co Vám v místě bydliště chybí.

Další důležitou informací pro členy je skutečnost, že na konci června proběhnou již 3 volby do Programového výboru a následně jmenování do Výběrové komise a Výkonného monitorovacího výboru. Proto apeluji na zodpovědnost členů, aby se těchto voleb aktivně zúčastnili a mohli tím ovlivnit dění při přípravě a zpracování strategického dokumentu (SPL pro období 2014–2020) a následně dodržování a plnění těchto předsevzatých cílů. Dále bych byl vděčen za zaslání odsouhlaseného návrhu člena, nebo členů jako kandidátů na uvolněná místa ve Správní radě OPS, kam musíme doplnit dle Zákona nové 2 členy.

V současné době jsme zahájili realizaci mezinárodního projektu spolupráce. Podrobnější informace píší na jiném místě.

Přeji Vám všem krásné prožití zbylých jarních dnů a hlavně hodně sluníčka a odpočinku v létě.

Luděk Láska
ředitel OPS pro Český ráj
a manažer MAS Český ráj a Střední Pojizeří

Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Vzniká nová fiche č. 9, která bude podporovat způsobilé výdaje z podopatření I.1.3.1.

Na společném setkání zemědělců dne 16. 4. 2012 v Sobotce byl pracovníky MAS představen návrh nové fiche č. 9. Podporovat projekty z podopatření I.1.3.1. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům vzniklo na základě předložených projektových záměrů od zemědělců z území.

Bližší informace o podpoře z této fiche:

Dotaci lze poskytnout na technologické a stavební výdaje do zpracovatelského provozu od příjmu suroviny (vč. živých zvířat) do expedice, v případě drůbeže se příjmem rozumí i odchyt prováděný žadatelem přímo na farmě.

- technologické investice vedoucí ke zlepšení zpracování zemědělských a potravinářských produktů,
- nákup zařízení přímo souvisejících s finální úpravou, balením a značením výrobků ve vztahu ke zvyšování kvality včetně technologií souvisejících s dohledatelností výrobků a včasného upozornění na nebezpečné potraviny,
- investice ke zlepšování a monitorování kvality zemědělských a potravinářských produktů (včetně provozních laboratoří a výdajů na související hardware a software) max. do výše 1 mil. Kč,
- investice spojené s vývojem a aplikací nových zemědělských a potravinářských produktů, postupů a technologií v zemědělsko-potravinářské výrobě,
- investice spojené se skladováním druhotných surovin vznikajících při zpracování zemědělských a potravinářských produktů (s výjimkou odpadních vod),

- investice do zařízení na skladování zpracovávaných/zpracovaných surovin a výrobků, včetně expedičních skladů zpracovatele.

Definice příjemce dotace

Výrobce potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, který splňuje definici mikro, malého a středního podniku. Podpořit lze výrobce potravin nebo surovin určených pro lidskou spotřebu, které definuje zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů nebo Nařízení Rady č. 1952/2005 ze dne 23. listopadu o společné organizaci trhu s chmelem a o zrušení nařízení (EHS) č. 1696/71, (EHS) č. 1037/72, (EHS) č. 879/73 a (EHS) č. 1981/82.

V případě, že žadatelem bude zemědělský podnikatel, musí být předmět činnosti v souladu s § 2 e, odst. 3, písm. e, zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, tzn. v předmětu činnosti musí mít uvedeno: „úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby“ nebo „zemědělská výroba“.

Výrobce krmiv, který splňuje definici mikro, malého a středního podniku.

Podpořit lze výrobce krmiv, které definuje zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů. Příjemce dotace může být i zemědělský podnikatel, který má zároveň v předmětu činnosti výrobu krmiv.

Bližší informace Vám podáme v kanceláři MAS, Předměstská 286, 507 43 Sobotka, tel.: 493 720546, e-mail: opspcr@seznam.cz.

Podpořené projekty z 5. výzvy Obecně prospěšné společnosti pro Český ráj (15. kolo)

V prosinci 2011 předkládali žadatelé své projekty v rámci vyhlášených fichí: 1. MODERNIZACE ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ, 2. ROZVOJ PODNIKŮ, 4. CESTOVNÍ RUCH V OBCI, 8. SPOLKOVÝ ŽIVOT. Celkově bylo předloženo 27 žádostí o dotaci. Podpořeno bylo na 12 z nich s celkovou udělenou dotací 3 531 797,- Kč. Všem úspěšným žadatelům přejeme bezproblémovou realizaci.

Číslo Fiche	Název žadatele	Název projektu	Místo realizace projektu
1	Luděk Láska	Oplocení a vybavení pastevního areálu, vybavení krmným a zaháněcím zařízením a nákup mulčovače	Vyskeř
1	Jiří Zakouřil	Shrnovač píce jednorotorový	Blata-Březina
1	Josef Jermář	Nákup zemědělské techniky, výměna okapového systému a rekonstrukce střechy	Borovice-Mukařov
2	Ing. Pavlína Bůžková	Centrum administrativních služeb Ptýrov	Ptýrov
2	Marcela Černá	Vybavení masážní místnosti	Sobotka
2	Hana Tanečková	Nové vybavení kadeřnické provozovny	Sobotka
2	Jiří Fidler	Nákup širokopásové brusky	Jivina
2	Jan Sedláček	Výměna střešní krytiny vč. oplechování a okapních svodů na truhlárně	Olešnice
4	Luděk Láska	Zkvalitnění a rozšíření služeb včetně zřízení půjčovny kol a welnes.	Vyskeř
4	PCT, s. r. o.	Půjčovna sportovních potřeb a bezbariérová rekonstrukce penzionu	Ptýrov
8	Jezdecký oddíl Kněžmost	Rekonstrukce klubovny, sedlovny, sociálního zařízení a skladu pomůcek.	Kněžmost
8	Sbor dobrovolných hasičů	Zázemí pro činnost spolků	Loukovec

ÚKLID ČESKÉHO RÁJE aneb poznejte Český ráj z hlemýždí perspektivy

Tak byla nazvána letošní dobrovolnická akce, kterou Obecně prospěšná společnost pro Český ráj uspořádala ve spolupráci se základními školami Sobotka, Kněžmost a Hrubá Skála ve středu 2. května 2012. Úklid byl zahájen souběžně ve 3 lokalitách. Ráno v 8, 00 hodin vyrazily děti s doprovodem pedagogů, dobrovolníci, zástupci MAS, Sdružení Český ráj a Správy CHKO Český ráj od základních škol uklízet odpady v turisticky exponovaných místech Českého ráje.

Úklid první trasy na Hruboskalsku měla na starosti ZŠ Hrubá Skála. Jejich cesta a pozorné pohledy odhalující odhozené odpady vedla po cyklotrase do Sedmihorek, dále po modré značce k hradu Valdštejn, poté po červené značce do Arboreta poblíž zámku Hrubá Skála.

Druhá trasa patřila úklidu Sobotecka. Žáci šesté třídy sobotecké ZŠ sbírali nepořádek po neukázněných návštěvnicích ve směru Sobotka, parkoviště pod Humprechtem, polní cesta Lavičkami k Hotelu Ort v Nepřívěci, dále přes Libošovice po červené značce k Žehrovce, Věžáku, zastavení u Podsemínské mlýna a zpět do Sobotky.

Třetí trasu měla na starosti ZŠ z Kněžmostu. Žáci sedmé a deváté třídy kněžmostské ZŠ nasbírali nejvíce odpadu. Pečlivý úklid byl proveden po cyklotrase z Kněžmostu do Drhlen, kolem drhlenského rybníka do Nové Vsi, dále k hotelu U Jezera až k restauraci na Křižovatce v Branžeži.

Celkově byly nasbírány odpady do 9 pytlů. Nejčastěji byl nalezen plastový odpad, který byl dodatečně vytříděn do kontejnerů. Nejvíce odpadu bylo nalezeno na Kněžmostsku u Drhlenského rybníka. Nejčistší lokalitou bylo Hruboskalsko. Akce zúčastnilo 105 dobrovolníků.

S potěšením lze říci, že především na Sobotecku bylo letos nasbíraných odpadků méně než při stejné akci vloni. Svůj podíl na zlepšení životního prostředí má bezesporu tradiční úklid veřejných prostor, který organizují školy v rámci dubnového Dne Země. Druhé vysvětlení je zároveň našim velkým přáním. Mladá generace patří již k ekologicky myslící a vychované součásti společnosti. Samy děti upozorňují rodiče, jak se v přírodě chovat. Je-li tomu opravdu tak, je to radostné zjištění a stojí za to podobné akce každoročně opakovat.

Mediálně celou akci podpořil Český rozhlas Hradec Králové. Redaktorka Vladka Wildová napomohla s propagací a osobně se úklidu přímou reportáží ze všech třech tras zúčastnila. Velký dík patří rovněž sponzorům. Severočeské komunální služby s. r. o. poskytl zdarma pytle na odpad včetně jeho likvidace a JATKY LOMNICE a. s. darovaly všem dobrovolníkům na opékání lomnické vuřty (regionální produkt Českého ráje).

Děkujeme všem, kteří pomohli s úklidem a příští rok se opět těšíme na Vaši podporu.

MAPOS

GEO PARK

POZNÁNÍ
ROZVOJ
SJEDNOCENÍ

„Geopark – poznání, rozvoj, sjednocení“ je název mezinárodního projektu, který jsme zahájili v březnu letošního roku. Projekt realizují 3 Místní Akční Skupiny z Českého ráje a jedna ze zahraničí – Italské Kalábrie. Jsou to MAS Brána do Českého ráje se sídlem v Libuni, MAS Přidte pobejt! se sídlem v Jilemnici, my a GAL (MAS) Valle del Crocchio z Italské Kalábrie. Aktivita projektu jsou sestaveny tak, aby největší přidanou hodnotou bylo šíření povědomí o Českém ráji a jeho zařazení do sítě Evropských Geoparků, které jsou zapsány na seznamu UNESCO. Druhý účel realizace projektu je na základě zvýšení povědomí, zvýšení návštěvnosti našeho regionu se zaměřením na další hodnoty Českého ráje a hlavně se zaměřením na geologii v Geoparku Český ráj. Dále stručně popisují jednotlivé aktivity projektu.

Tvořivé konference

Na italské straně uspořádání konference s cílem informovat partnery o procesu přípravy na podání žádosti k vyhlášení geoparku v Itálii, vytvoření organizační struktury a zabezpečení udržitelnosti projektu.

Na české straně uspořádání konference s cílem informovat o společných rozvojových projektech a zahájit práci na tezích vlastních rozvojových projektů

Terénní značení místních turistických a cykloturistických tras

Workshop v Itálii k metodice značení Klubu Českých turistů, praktické ukázky značení na konkrétní trase: představuje vyškolení zdejších značkařů značkaři z Českého ráje, s cílem podpořit rozvoj terénního značení a rozšíření České metodiky turistického značení do zahraničí

Vyznačení tematických stezek (okruhů v rámci jedn. MAS v dohodnuté provázanosti mezi územími zúčastněných MAS) zejména po geologických fenoménech s návazností na podporu služeb v lokalitě.

Informační systém geoparku

Součástí projektu je vybudování designově obdobného informačního systému jak v Českém ráji, tak i v Kalábrii. Design je určitým vizuálním pojítkem společného projektu. Měly by v něm být průběžně aktualizovány informace o rozšiřování tematických mini naučných stezek – jak informace o lokálním perimetru, tak i o návaznostech do sousedních MAS.

Terénní informační systém se předpokládá z co nejdolnějšího dřeva, aby byla zajištěna jeho dlouhá životnost (akát, dub...), v přírodním provedení, aby vzhledově zapadl do přírody. S ohledem na geologický fenomén oblasti by součástí infopravku měla být též malá interaktivní expozice místního kamene. Infosystém by měl být multifunkční – jak pro umístění turistických informací, tak pro potřeby „vývěsky“ lokálních municipalit, tak i jako odpočinkové místo (lavička se stříškou, herní prvek pro děti, koš na odpadky a pod.). Informační systém by v delším horizontu měl nahradit dožívající stávající infosystémy a designově by měl sjednotit současnou značně roztržštěnou směs infopravků.

Geocaching v Geoparku

Využití nejmodernější technologie GPS a zároveň nejrychleji se rozvíjející se formy turistiky formou hry. Principem je hledání zajímavostí („včetně ukrytého „pokladu“) za pomoci souřadnic GPS. Souřadnice v klasickém „geocachingu“ připravují a poklady ukrývají dobrovolníci pro své anonymní kolegy v očekávání, že pro ně připraví trasu a překvapení jiný anonymní kolega.

V Geoparku Český ráj bude tento systém modifikován pro cílené návštěvníky (zejména školy). Bude pro ně připraven soubor GPS souřadnic (tzv. „kešky“ a odvozených tras mezi zajímavostmi jednotlivých geologických i národopisných fenoménů. Tento systém pokryje celé území Geoparku, při využití lokálních naučných minis-

tezek. Doplnkově bude připraven i kvalifikovaný lektor, který na vybraných lokalitách pro žáky připraví přednášku či poutavé pásmo. Pro školy bude pořízena v rámci výuky sada GPS navigací, které budou prostřednictvím MAS zapůjčovány.

Druhou modifikací bude „Geocahing“ pro veřejnost. Zpracovaný soubor souřadnic GPS (kešky) bude využit i pro individuální uživatele GPS turistických navigací. Cílem bude přivést návštěvníky netradiční cestou k různým geologickým zajímavostem. Kešky i trasy budou uvedeny pro uživatele na internetu.

Proces bude částečně zpočátku řízený (výběr cílů), trasy ale postupně budou přenechány individuálním uživatelům k „živelnému“ dotvoření. Tím systém získá na autenticitě a neopakovatelnosti a dlouhodobé udržitelnosti. Předpokládá se i vytvoření obdoby tradičních „turistických hromadných pochodů“ aplikovaných na systém „kešek“.

Putovní výstavy

Cílem je shromáždit lokální zajímavosti (kroje, tradiční řemeslné výrobky, kuchařky místních pokrmů atp.) a fotogalerii a sbírku přírodnin charakteristických pro daný dílčí region Geoparku.

Tyto výstavy by byly vytvářeny a obhospodařovány zejména venkovskými školami. Sloužily by jako jejich učební produkt, zároveň ve spolupráci s obcí by se takto vytvořil reprezentativní soubor expozičních panelů o regionu. Jeho základní forma by byla dána jednotně pro celý Geopark.

Ve spolupráci s Muzeem Český ráj a CHKO Český ráj by byly shromažďovány např. prvky tradiční místní architektury. Jejím výstupem, by v dalších etapách mohla být příručka pro stavebníky, jak stavět v souladu s místními tradicemi. Souborný elaborát za celý geopark by obsahoval jednotlivé sešity tříděné dle lokálních znaků. Dalším z výstupů by v dalších etapách mohla být i regionální kuchařka Geoparku, která by obsahovala pokrmy v členění dle jednotlivých regionů.

Každý z návštěvníků by mohl obohatit svým námětem tuto výstavu i jednotlivé publikace.

Výstava by byla celoroční, průběžně doplňovaná. Zhruba během jednoho roku by výstava putovala po území Geoparku i mezi sousedními regiony v Geoparku, a prezentovala se v partnerské škole dané MAS.

Jednou ročně by se expozice soustředily na jedno místo. To by bylo spojeno s venkovskou slavností s celoregionální působností (Slavnosti Geoparku).

Slavnosti geoparku

Každoročně se budou konat putovní slavnosti regionů Českého ráje. Pokaždé se uskuteční v jiné lokalitě. Využívat se budou místa tradičně zavedená či vhodná pro podobné slavnosti (Amfiteátr pod hradem Valečov, Šťastná země, Ekocentrum Bažantnice u Loukova, areál Svijanských slavností, venkovské fotbalové stadiony, školní areály apod.

V rámci slavností se budou přesouvat lokální muzea do připravených expozic, kde pobudou několik týdnů a jejich prostřednictvím budou informováni obyvatelé sousedních regionů o zvláštích u sousedů. Např. o odlišnostech architektury, přírodních podmínkách, tradicích, krojích... Zároveň na slavnostech budou prezentovány „muzejní exponáty“ v praxi – jarmarky místních řemeslníků, ukázky jejich výtvorů, včetně předvedení výroby a možnosti si tyto činnosti vyzkoušet (skláři, řezbáři, hrnčíři atp.) předvedení tradiční kuchyně regionů (pečivo, nápoje, pokrmy) – jednalo by se o praktické ukázky nashromážděných receptů v jednotlivých muzejích. V rámci slavností bude prostor pro zavedení i nezavedené regionální značky výrobků – pivovary geoparku, bio i nebio farmy geoparku, atp.

Součástí slavností budou i tradiční a netradiční soutěže – fotba-

Ohlédnutí a výhledy

lové zápasy regionálních mužstev, hasičské soutěže, soutěže s balíky slámy, balvany atp.

Termínově se slavnosti mohou odehrát zpravidla v době dožínků, jejichž tradici by tak trochu nahradily či obnovily.

V letošním roce budou tyto slavnosti pořádány v areálu Šťastná země v Radvánovicích, obec Karlovice, ve dnech 2.–3. 6. 2012

Slavnosti geoparku v partnerském zahraničním regionu

V rámci spolupráce partnerských regionů Českého ráje a Kalábrie se uskuteční i výstava vybraných expozic z regionálních muzeí u našich regionálních partnerů.

Součástí výstavy bude i „Slavnost Geoparku Český ráj“ v GAL (MAS) Valle del Crocchio v Itálii. Vybraní řemeslníci (skláři, pekaři...) budou předvádět svoje produkty, v rámci možností transportu i svoji výrobu. Součástí slavnosti budou i ukázky naší kuchyně v Kalábrii.

Letos se tyto Slavnosti v Kalábrii uskuteční v září a budeme rádi, když se někdo nabídne, že své řemeslo v Itálii ukáže.

Recipročně by se mohla konat i Slavnost Kalábrie v Českém ráji. Na obou akcích se předpokládá, že si partneri vyzkouší vzájemně dovednosti v řemeslech i kuchyni. Společným výstupem by v dalších etapách mohlo být i vydání česko-italské regionální kuchařky.

Luděk Láska

Přijďte se něco dozvědět o evropském geoparku UNESCO.

V rámci mezinárodního projektu spolupráce

GEOPARK – POZNÁNÍ, ROZVOJ A SJEDNOCENÍ,

který je realizován spolu s partnerskými MAS

- MAS Brána do Českého ráje se sídlem v Libuni
- MAS „Přidte pobejt!“, o. s. se sídlem v Jilemnici
- a italským partnerem GAL Valle del Crocchio

se ve dnech 2.–3. června 2012

v přírodním areálu Šťastná země v Karlovicích uskuteční

SLAVNOSTI GEOPARKU

V rámci slavností budou prezentovány minimuzea vytvořená dětmi ze základní školy v Sobotce, dále Vám nabídneme ochutnávku regionální produktů. Pro děti budou připraveny tradiční i zcela netradiční soutěže. Pozvánka bude zveřejněna na webových stránkách www.craj-ops.cz

MATEŘSKÉ HLÍDACÍ CENTRUM V PTÝROVĚ

„Obecní úřad Ptýrov se rozhodl zřídit přímo v obci mateřské centrum. Vedla nás k tomu myšlenka vyčlenit místo, kde by se mohly nejen scházet maminky s dětmi, ale kde by probíhalo i celodenní hlídání dětí. Zároveň tím reagujeme na současné problémy s nedostatkem míst ve školkách.“

Spojili jsme se z mateřským centrem Bakovánkem a vzniklo mateřské centrum pod názvem Koníček.

Pro rodiče, kteří potřebují pro své děti hlídání, se otevírá nová možnost. Hlídací centrum Koníček se nachází v novém domě s vlastní zahrádkou, chceme vyjít vstříc rodičům a pomáhat v náročném úkolu – sladování rodiny a práce“ říká s radostí paní starostka Milena Košteinová a dále dodává: „Činnost zajišťuje „Rodinné centrum Bakovánek“, protože právě tam se scházejí matky a otcové, kteří aktuálně řeší problémy s koncem rodičovské dovolené. Nabízíme různé formy hlídání – dlouhodobé i krátkodobé, nárazové i pravidelné. Zvolili jsme nejnižší možné ceny, které pokrývají pouze částečné náklady na mzdy hlídačů tet. Stravu a pitný režim zajišťujeme“. Na otázku, jak je to s denním programem pro děti paní starostka upřesňuje: „Přestože cena hlídání je velmi nízká, hlídací služba je profesionální. Děti budou mít svůj program, budou respektovány a zároveň budou pevně stanovena pravidla. Samozřejmostí bude vyrábění, pohybová aktivita, procházky, zpívání. Provoz centra budou vždy zajišťovat minimálně dvě pracovnice, nestane se, že by děti byly bez dozoru. Zakládáme si na vzdělání i zkušenostech našich pracovníků“. Redakce Zpravodaje MAS blahopřeje obci Ptýrov k velkorysému pomoci mladým rodinám a přeje všem jejím obyvatelům dobré sousedské vztahy.

SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ • SOUTĚŽ

Protože hlídací centrum Koníček nemá své logo, vyhlašujeme soutěž pro veřejnost: Nakresli logo hlídacího centra Koníček na Ptýrově. Obrázky, které by mohly být naší oficialitou, můžete do 1. června poslat na ou.ptýrov@volny.cz nebo zaslat na obecní úřad Ptýrov, č. p. 19, 29501 Mnichovo Hradiště. Nejlepší výtvoři budou odměněni. Veškeré info najdete na: www.obec-ptýrov.cz

Dnes vám představujeme

OBEC BÍLÁ HLÍNA

Další z obcí regionu působnosti MAS Český ráj a Střední Pojizeří, kterou bychom rádi představili, je obec Bílá Hlína. Ačkoli jde o jednu z nejmenších obcí, rozhodně nelze říci, že by se zde život zastavil. V letošním roce si obec připomíná výročí 300 let od první písemné zmínky o obci a chystají se oslavy opravdu ve velkém!

Nezanedbatelný podíl na tom, že i takto malé obce žijí svěbytným životem, konají se zde kulturní i společenské akce a buduje se pro lidi i pro obec, mají jistě obyvatelé těchto obcí. Mezi nimi musí vždy být nějakí „tahouni“ v řadách zastupitelů, členů občanských sdružení, spolků či kulturních komisí. A jedním z těchto obětavců je i starostka Bílé Hlíny, Šárka Bencová. Za ní jsem zašla a popovídaly jsme si spolu o obci samotné i o starostech starostování...

MB: *Jak už jsem uvedla, Vaše obec je jednou z nejmenších v regionu. Můžete nám ji v krátkosti představit?*

ŠB: Obec Bílá Hlína se nachází při severozápadním okraji Středočeského kraje a patří do svazku obcí Střední Pojizeří. Dostanete se k nám přes Mnichovo Hradiště a Klášter Hradiště nad Jizerou po silnici II. třídy č. 268 směrem na Dolní Krupou a Kuřivody. Jsme opravdu malou obcí se svými 118 obyvateli a 56 čísly popisnými. Náš katastr je bohatý na lesy, pod naši obec patří celá obora Klokočka.

MB: *Já jsem z Mnichova Hradiště, takže obec samozřejmě znám. Pro nás z okolí je poznávacím znamením a typickou dominantou obce bílá věž vodojemu. Co kromě vodojemu je u Vás zajímavé?*

ŠB: Ano, máte pravdu, věž vodojemu je opravdu dominantou obce. Bílá Hlína leží na náhorní plošině a nedostatek vody zde byl vždy problémem a tak vlastní vodojem byl později pro život obce nutností. Věž sama je vedena u VaK a. s. Ml. Boleslav jako významná stavba a ještě letos zazáří novou fasádou. Ale abychom nezůstali při vyprávění jen u vodojemu – máme zde například nedávno zrekonstruovaný obecní úřad s přístavbou sálu a hospůdky. Na návsi, kterou v letošním roce budeme upravovat z dotačních finančních prostředků, spolu s dalšími obecními prostranstvími, nám v minulých letech vyrostla klasická malá zvonička a kolem sportovního hřiště přibude nový živý plot...

MB: *Obecní úřad máte sice malý, ale opravdu hezký, od budovy při kraji obce se nabízí i překrásný rozhled do kraje, zejména na Mnichovo Hradiště a oblast Drábských světniček a Mužského. A jak je to s tou přístavbou úřadu, k čemu je vlastně sál využit?*

ŠB: Rekonstrukce obecního úřadu a přístavba k budově OÚ byly dokončeny v roce 2005; šlo zejména o to, získat v obci prostor, kde by se lidé mohli setkávat. V těchto prostorách se konají veřejná zasedání zastupitelstva, která jsou hojně navštěvována, lidé mají zájem o dění v obci. Součástí sálu je malá hospůdka s možností letního posezení. Budova je často využívána pro různé soukromé oslavy, obec ji zájemcům pronajímá. V loňském roce (2011) jsme získali dotaci na vybavení sálu, máme zde nové stoly a židle. Bílá Hlína je v okolí známá bohatým kulturním životem. Pořádáme zde taneční zábavy, tradičně se tu koná obecní ples, posvícení nebo akce pro děti – například Mikulášská besídka, měli jsme tu i divadelní představení. Schází se tu a pracuje zde také dětský klub Berušky.

MB: *Máte zde dětský klub? To je pěkné, povězte nám, čím se zabývá. A jak to vypadá s mladými ve vaší obci, mládež obec nebo spíše stárne? A máte zde další obvyklé spolky či sdružení, co třeba hasiči, myslivci, baráčníci...?*

ŠB: Občanské sdružení Dětský klub Bílá Hlína „Berušky“ se schází pravidelně již druhým rokem. Děti se zabývají výtvarnou tvorbou, vyrábějí různé dárečky a výrobky, většinou s využitím přírodních materiálů, zpíváním i pohybovou výchovou, hrají divadlo – v současné době nacvičují folklórně laděné vystoupení, které bude mít premiéru 16. června na oslavách výročí vzniku obce. Jinak nám obec spíše mládež, což jsme rádi, přibývá dětí. Z další spolkové činnosti – hasiči a myslivci se sdružují ve spolcích v okolních obcích, ale máme hodně baráčníků, patříme pod Obec baráčníků

Klášter Hradiště nad Jizerou. Baráčníci se zde také spolupodílejí na pořádání některých akcí.

MB: *Vztah k českému folklóru a tedy i baráčnictvu je ve Vaší obci tradiční, že ano? Pamatuji si, že se zde pořádaly slavné Máje, několik folklórních festivalů a neopomenutelný je zcela určitě také zdejší velkolepý masopustní průvod.*

ŠB: Baráčníci jsou zde v regionu spolek s více jak stoletou tradicí a my se snažíme i nadále zachovávat české tradice a zvyky, uchovávat i předvádět místní kroje. Máje se zde v novodobé historii obnovily někdy v osmdesátých letech min. století, poslední se konaly v r. 2009. Folklórní festival v Bílé Hlíně se konal celkem pětkrát, v letech 2003 až 2007 - na jeho tradici teď v podstatě navazuje Pojizerský folklórní festival v Bakově nad Jizerou. A masopusty, včetně masopustních průvodů i zábav se zde pořádají prakticky bez přerušení. Letošní průvod se nám opět velmi vydařil, zapojila se téměř celá vesnice a masky, ty k nám jezdí z širokého regionu Mnichovohradištska i Mladoboleslavka.

MB: *Vy sama jste také u baráčníků, pokud vím. Uvidí Vás návštěvníci oslav 300 let obce ve zdejším krásném mladoboleslavském kroji? V programu oslav čtu, že se bude tančit česká beseda a návštěvníky budete vítat tradičně po staročesku – chlebem a solí...*

ŠB: Máte pravdu, návštěvníci na oslavách budou tradičně přivítáni chlebem a solí, to by ani jinak nešlo. A jestli se já obléknu do kroje? Protože jsem před časem dostala překrásný boleslavský kroj, pravděpodobně využiji této příležitosti a kroj si obléknu. Krojované tu budou zastupovat také místní občané, kteří budou tančit Českou besedu, naše dětské „Berušky“, pak i další vystupující, folklórní soubor Furiant z Malé Bělé a sbor Tetičky Krákorky při Obci baráčníků Mnichovo Hradiště. Spíše než na kroje bych zde ale pozvala zájemce na výklad o historii Bílé Hlíny, který

Dnes vám představujeme

povede rodák z blízkého Habru-Klášteřa Hradiště n. J., historik, etnograf a také senátor PhDr. Jaromír Jermář. Výklad bude spojený s prohlídkou obce, procházkou po vesnici a nejbližším okolí, pro starší či méně pohyblivé lidi zde bude k dispozici i koňský povoz.

MB: *Bližící se oslavy výročí obce jste připomenuli společně s Rádiem Jizera Mladá Boleslav akcí cyklojízda „Boty toulavý“ s rádiem Jizera na Bílou Hlínu. Výlet i počasí ten den se vydařily, povězte nám, čím to byl nápad a jak to probíhalo.*

ŠB: Boty toulavý jsou tradiční akcí rádia Jizera, vždy zvou návštěvníky na zajímavá místa regionu – ať již pěšky, či třeba na kole – tentokrát jsme jim, v souvislosti s oslavami obce, poslali pozvánku my a oni ji využili. Z Mladé Boleslavi 21. dubna 2012 vyrazilo kolem padesátky cykloturistů včetně zástupců rádia Jizera. Cestou přes Mladou Boleslav, Debř, Podhrádí, Malou Bělou, Novou Ves, Ptýrov a Habr se ještě pár cyklistů připojilo a k nám do cíle u obecního úřadu na Bílé Hlíně dorazilo na šedesát spokojených návštěvníků. Tady již čekalo občerstvení, klobásky se pecky na grilu – a jako překvapení jsme měli pro všechny připravený i obrovský dort ve tvaru zdejšího vodojemu!

MB: *Chápeme, že Vy jako hostitelka, jste se cyklojízdy nezúčastnila. Jeli ale také lidé z obce, nebo přišli alespoň do cíle? A pokud vím, akce se zúčastnil i senátor Jermář...*

ŠB: Několik obyvatel obce se cyklojízdy rádia Jizera zúčastnilo, další pak akci přišli podpořit do cíle na posezení u obecního úřadu. Po cestě všem zájemcům podal odborný historický výklad k místním pamětihodnostem senátor Jermář, ten den také jako cyklista. Od odbočky u Habru se pak jelo po polní cestě podél okraje lesa kolem bílohliňské studánky. To býval jeden z mála dobrých zdrojů vody pro vesnici. Studánku jsme vyčistili v roce 2003, tehdy se obnovilo i vyzdění nad pramenem a konala se tu tenkrát i slavnost, na které nechyběly ani lesní víly. U studánky se konají občasná příležitostná setkání, bývá také na trase dětských vycházek pohádkovým lesem.

MB: *Slyším, jak o akcích a dění v obci vyprávíte s nadšením. Je vidět, že Vás tato práce opravdu baví. Vy sama ale nejste z Bílé Hlíny, jak dlouho tu vlastně žijete?*

ŠB: Pocházím z Mladé Boleslavi, ale žiji tady již 13 let. Ještě v roce 1999 jsem vlastně nevěděla, že Bílá Hlína existuje, ale již při první návštěvě jsem se tu cítila jako doma. Hned jsem měla pocit, že to je místo, kde bych chtěla žít. Nejprve mě zaujala příroda, okolní krajina, rozhled do kraje, lesy okolo. Až po čase jsem poznala také

místní lidi, a jaký je rozdíl v bydlení v průmyslovém městě – Mladé Boleslavi si užiji dost díky pracovnímu vztahu (pozn.: starostka obce je zde funkcí neuvolněnou, úřad vykonává při, či spíše po, běžném zaměstnání...) a v malé vesničce. Všichni se tu navzájem znají, je to jako velká rodina, se svými radostmi, starostmi, problémy a někdy i rozdílnými názory. Jsou tu milí a srdeční lidé, od kterých jsem se mnohému naučila. Poznala jsem tu lidi, kteří mě velmi ovlivnili. Zažila jsem tu a stále zažívám spoustu krásných chvil při různých společenských akcích, akcích pro děti i pracovních setkáních, brigádách apod.

MB: *Jak moc je starostování v malé obci náročné, zvláště třeba pro ženu?*

ŠB: I dříve jsem se zajímala o dění v obci, pracovala jsem v kulturní komisi a při přípravách různých akcí, například našich folklórních festivalů. Práce v zastupitelstvu obce nebo přímo ve funkci starostky je trochu jiná. Mnoho úředních záležitostí, papírování, určitě více starostí a možná méně radostí. A proto si musíme ty naše malé radosti najít, vytvářet sami. Aby se lidé sešli, měli zájem o obec, zúčastňovali se zasedání zastupitelstva a neměli pocit, že rozhodujeme o nich bez nich. Ptát se, co potřebují, co chtějí, naslouchat jim – a je-li to jen trochu možné, pokusit se jim vyhovět. S životem osobním, rodinným se to pak všechno prostě musí nějak skloubit. V obci je stále hodně práce, něco se podaří, ale hned je před námi řada dalších úkolů. Je důležité, aby zastupitelé pracovali jako tým a jeden na druhého jsme se mohli spolehnout. A společně se snažíme, aby se naše obec neustále rozvíjela a lidem se tu dobře žilo.

MB: *Máte vůbec při této práci – která, jak slyšíme, je Vám v podstatě zálibou – ještě čas na nějaké osobní zájmy či koníčky?*

ŠB: Mám syna, který studuje na vysoké škole, máme domek, zahrádku, dva psy, mám ráda květiny... takže tím je řečeno téměř vše. Ale jak jsme už v rozhovoru zmínili – ještě je tu folklór, baráčníci; nyní spolupracuji na přípravách dalšího ročníku Pojizerského folklórního festivalu v Bakově nad Jizerou. Angažuju se i v politice, jsem členkou sociální demokracie. Ale těší mě pracovat pro lidi a pomáhat jim, jak je to možné. To všechno jsou moje radosti, které mě naplňují.

MB: *Děkuji Vám za rozhovor. Přeji Vám v životě osobním i pracovním mnoho štěstí, zdraví, pevnou vůli a aby Vám – i Vaším kolegům zastupitelům a občanům – elán vydržel.*

Ptala se Martina BACHOVÁ

Obec Bílá Hlína

ve spolupráci se senátorem Jaromírem Jermářem a s baráčníky z Klášteřa Hradiště nad Jizerou
Vás srdečně zvou na oslavu

300. VÝROČÍ VZNIKU OBCE

spojenou se setkáním rodáků

v sobotu 16. 6. 2012 ve společenském sále v Bílé Hlíně

10. 00 hod. Sraz Samešových
Sraz Nedomových

13. 00 hod. Setkání rodáků
a přátel Bílé Hlíny

14. 00 hod. Zahájení kulturního programu
Položení květin k pomníku

Vystoupení dětského klubu Berušky
Jaromír Jermář, historie Bílé Hlíny
Vystoupení souboru Kominíček
Divadélko Človíček z Kněžmosta
Folklórní soubor Furiant
Promítání filmů

Tetičky Krákorok
Procházka obcí + historie domů a rodů
Překvapení

O hudební doprovod se v průběhu odpoledne a večera postarají hudební skupiny Dífur Band a Bráchové.

300 let od vzniku Bílé Hlíny

Jaromír Jermář

Bílá Hlína patří k nejmladším obcím Mladobolesavska. Její vznik je datován k roku 1712. V gruntovní knize Mnichovohradištského panství je z 17. dubna 1712 zápis: „*Poněvadž byl zrušen z poručení milostivé vrchnosti Jägerhaus pro pana vrchního polesného ve vsi hradištském Habru a roku 1712 vystavěn v Maníkovcích, proto panská fořtovská chalupa, nejsouc tu více potřebná, byla zbořena a dříví prodáno Martinu Bartošovi, aby si z něho vystavěl chalupu Bartošovskou na Bílé Hlíně.*“ V témž roce si vystavěli chalupu Jiřík Thal a Jiřík Um. Název vzniklé osady byl odvozen od bílé jílovité půdy, která se obci nachází.

V roce 1745 zde vzniklo dalších 6 chalup. Jednu z nich si vystavěl Jakub Sameš z Podolí u Mnichova Hradiště. Jeho rod žije v obci dodnes. Potomci rodu Samešových se během let rozšířili po celém světě. V České republice jich žije více než 700 a další dvě stovky žijí např. v Německu, Švýcarsku, Americe, Austrálii a Novém Zélandě. Od roku 1787 žije v obci další rozšířený rod – Nedomovi. Ve druhé polovině 18. století byly v Bílé Hlíně vystavěny další domky a v roce 1800 zde bylo již 33 domů. První úřední sčítání lidu z roku 1850 uvádí, že v Bílé Hlíně žilo v 39 domech 289 obyvatel.

Okolo roku 1830 se v okolí obce pohyboval známý loupežník Václav Babinský. Ve vyšetřovacích spisech je doloženo, že bydlel u Františka Nedomy a v místní hospodě převzal falešný cestovní pas z 1. října 1831. V roce 1832 a 1850 zemřelo v Bílé Hlíně několik osob na cholery. Při posledním větším výskytu cholery v Čechách v roce 1866 byla obec této epidemie ušetřena. V závěru června 1866 probíhaly v okolí boje Rakousko-pruské války. Většina obyvatel odešla z obav před pruským vojskem až k Mladé Boleslavi, mladí muži se schovávali v okolních lesích.

Ještě před zrušením roboty měla Bílá Hlína osadního rychtáře a byla součástí Klášterské rychty. V roce 1864 byla vytvořena politická obec Horní Bukovina, jejíž součástí byla i Bílá Hlína a Klášter nad Jizerou s Habrem. V roce 1898 vznikl v Bílé Hlíně hasičský sbor, který se stal v následujících desetiletích neaktivnější organizací v obci. Při hasičském sboru existoval ochotnický soubor. V době boje za všeobecné hlasovací právo byla v Bílé Hlíně založena místní organizace sociálně demokratické strany, která již v roce 1905 měla 36 aktivních členů. Při sociální demokratické organizaci měla určitý čas v obci sídlo Dělnická tělocvičná jednota.

Během I. světové války muselo narukovat 46 bílohlínských mužů, 13 z nich padlo. Za vznik Československa bojovali v čs. legiích i 4 muži z Bílé Hlíny. Při pozemkových reformách v I. republice získali bílohlínský rolníci další půdu, avšak i největší z nich nevlastnili více než 10 ha. V roce 1934 byl vystavěn vodovod a tím ukončeno tíživé zásobování vodou, protože se obec nachází na náhorní plošině a trpěla nedostatkem vody již od svého vzniku.

Při záboru pohraničí v roce 1938 se Bílá Hlína stala pohraniční obcí a velká část katastru této české obce byla připojena k Německu. Za II. světové války mnozí občané podporovali zajatce při transportech do Německa. V samém závěru války při přestřelce poblíž obce zahynul ruský partyzán Fedá Solovjev a dva němečtí vojáci. Bílá Hlína byla osvobozena ruskými vojsky 10. května. 1945. Po válce odešlo z obce 85 lidí osídlovat pohraničí po odsunutých Němcích a počet obyvatel se velmi snížil. V dalších desetiletích odešli mnozí další za prací do měst a tak v současné době v Bílé Hlíně žije 120 obyvatel. Od roku 1960 byla Bílá Hlína součástí obce

Horní Bukovina V roce 1990 se Bílá Hlína stala opět samostatnou obcí. Funkci starosty vykonávali Milan Buričín, Jan Šmíd, Ing. Miroslav Nigrín. Od roku 2010 je v čele obce poprvé žena – starostkou je Šárka Bencová. V obci je restaurace i prodejna a v širokém okolí je tato vesnička známá svým bohatým společenským životem a pohostinností. V obci se pořádají masopusty, máje i další slavnosti. Pořádají je většinou místní obecní úřad a baráčnícký spolek z Kláštera Hradiště nad Jizerou, který má ve zdejší vesnici 25 členů. Několik bílohlínských občanů je organizováno v hasičském sboru v Horní Bukovině. V roce 2002 byla v obci po více než 50 letech znovu obnovena místní organizace sociální demokracie. Před několika lety byl u obecního úřadu vystavěn nový společenský sál, rekonstruovány byly i stávající prostory a restaurace. To vše nákladem více než 3 milióny Kč.

Při příležitosti 300. výročí vzniku obce se v sobotu 16. června 2012 koná Sjezd rodáků a přátel Bílé Hlíny. V 10 hodin v budově obecního úřadu bude setkání potomci nejstarších rodů – Samešovi a Nedomovi, od 13 hodin následuje setkání rodáků a poté bohatý kulturní program, jehož součástí bude procházka obcí s výkladem o historii jednotlivých domů a rodů. Občerstvení je zajištěno v dostatečné míře.

Pořadatelé (Obecní úřad Bílá Hlína a Obec baráčníků z Kláštera) zvou všechny rodáky, přátele a příznivce.

Básník to dosvědčí

Josef Brož

Bílá Hlino, Hlino Bílá,
malá, hezká, milá dívenko,
s kým ses to jen zasnoubila
navždycky a potají,
komu zrána otevíráš okénko,
s kým se tvoje oči denně setkají?
Pro polibky vzdušné stoupáš na špičky,
po vánku jen posíláš mu hubičky,
po obláčcích psaní o svém milování.
Když srdce k objetí se setkat nemohou,
jak závojem jste spjati oblohou.
Víska malá, vísko milá,
čím jsi ho jen okouzila,
že i prsten zasnubní
chystá (pro tě) ti již řadu dní.
To jen básník ví, ale nepoví,
že váš poměr milostný
není hraní, krásné sny.
Kdo již po ránu a večer ke spánku
posílá ti růže červánků
a v nich skrytý jinotaj.
„Bílá Hlino, vísko milá,
Já jsem přec tvůj Český ráj
A ty moje milá.“

Český ráj a Bílá Hlína.
Vzájemné pohledy z očí do očí,
něžný cit, co v srdcích vzlíná.
Tak vzniká láska – a nejen člověčí.
A básník? Ten to dosvědčí.

Obec Hrubá Skála

Hrubá Skála se rozkládá v centrální části Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Původní obec se skládá z částí: Bohuslav, Doubravice, Hrubá Skála, Krčkovice, Rokytnice, Želejov – katastrální výměra 1 177 ha. V roce 1989 došlo ke sloučení s částí obce Hnanice a osadou Borek pod Troškami - katastrální výměra 206 ha.

Největší osadou obce je Doubravice, nejmenší Bohuslav a Želejov, kde žije trvale pouze několik obyvatel, celkový počet obyvatel obce je 591.

Členitý terén omezuje mezi jednotlivými částmi, přesto je elektrifikace a veřejný vodovod zaveden do všech osad, kanalizace téměř chybí. Zemní plyn je zaveden do Borku, Doubravice, Hnanic a Hrubé Skály.

V Doubravici je základní škola 1.–5. ročník (30 žáků) a mateřská škola (28 dětí). Ve škole je družina a školní kuchyň.

Dále jsou zde dva malé obchody a několik restaurací. V obci jsou hotel Štekl a hotel Zámek Hrubá Skála, dále penziony: Polepšovna, Stará škola, Harmonie, Olda, Jana.

Polovina z 350 obytných budov slouží k rekreaci, dále je zde 120 rekreačních chat.

U pohostinství Na Vidláku je veřejné tábořiště, v Doubravici jsou tenisové kurty, jinak zařízení pro cestovní ruch chybí.

Skoro všichni obyvatelé jezdí za zaměstnáním do Turnova, v obci nejsou žádné služby.

Většinu zemědělské půdy obdělává ZEA Roudný, část obdělává ekologická firma Pod Skalou – Želejov a několik menších hospodářství.

Historie obce je spojená se zdejším zámek Hrubá Skála, jehož vznik je dosud zastřen tajemstvím svádící k bájím a pověstem. Národní buditelé využili jeho romantickou polohu při napsání epochální básně o pobití Sasíků v roce 1203 slavným Benešem Heřmanů pod Hrubou Skálou. Na základě této báje byl namalován Mikolášem Alšem obraz, který je umístěn v Turnově v Muzeu Českého ráje. Báseň byla součástí tzv. Královédvorského rukopisu nalezeného ve Dvoře Králové dne 16. 9. 1817 Václavem Hankou.

Právě název Hrubá Skála usvědčil nálezce z padělků, neboť tento název se používal až od 18. století, předtím byl název pouze Skály, popřípadě Smiřické Skály.

Předpokládá se však, že skutečné založení hradů na 60 metrů vysokých skalách je kolem roku 1360 Hynkem z Valdštejna. Zakladatel brzo přepustil hrad bratru Janovi, který ho prodal pánům z Pardubic, kteří vládli s přestávkami do roku 1460, kdy panství získali Zajícové z Hazmburka, odpůrci vlády Jiřího z Poděbrad. Vojska krále Jiřího roku 1469 hrad dobila, potom přešel do rukou moravských pánů Svojanovských z Boskovic.

Jan Svojanovský skupil několik okolních panství: Valdštejn, Roštejn a další. Vše na dluh. Když v roce 1509 zemřel, nemohla jeho dědička Kateřina z Hazlov panství udržet a pod tíhou věřitelů bylo v roce 1514 odhadnuto a následně prodáno. Do dnešních dnů se dochoval v obnovených zemských deskách pod zn.: DZ 240 – B 23 tento odhad a máme tak přehled o rozsahu panství, které mělo dvě městečka a 52 vesnic, 215 poddanských usedlostí, dalších 37 pustých, dále zámek Skály s poplužním dvorem a krčmou, zámek Valdštejn s dvorem a poplužím.

Celkově bylo Skalsko odhadnuto na 1050 k. č. g., útrat 143 k. č. g. Celkem 1193 k. č. g.

Výnos byl vypočten na 278 k. č. g.

Pod zámek na plošině bylo městečko Žantov (nyní Doubravice), které zaniklo za 30. leté války, ale název Žantovské rychty se udržel až do roku 1848.

Vše koupil Zikmund Smiřický ze Smiřic, v jehož rodě zůstala Hrubá Skála do 30. leté války, kdy za dramatických okolností zemřeli. Smiřičtí byli velmi dobří hospodáři, panství značně rozšířili a zmodernizovali. Hrad přestavěli na renezanční zámek.

Na začátku 17. století mělo panství dvě městečka, jedno město (Turnov), 68 vesnic s 696 osadami. Rozkládalo se od Turnova až po Javornici a Knížici (Kněžnice), od Žehrovky po Kozákov, rozsah se nezměnil do konce poddanství v roce 1848. Ještě před I. světovou válkou mělo roz. 4 321 ha půdy. Po bitvě na Bílé hoře se zmocnil Hrubé Skály vzdálený příbuzný Albrecht Eusebius z Valdštejna, kontroverzní postava českých dějin. Zámek využíval jako pevnost a vězení pro neposlušné příbuzné. Na základě císařského pardonu mohl panství převést na svého příbuzného Maximilána z Valdštejna, v jehož rodě bylo do roku 1821, kdy bylo prodáno Lexům z Arentálů.

Zámek roku 1710 vyhořel a byl ihned obnoven.

V roce 1842 bylo zde prováděno podrobné měření pozemků a vzniklo katastrální území Hrubá Skála, z kterého po zrušení poddanství v roce 1848 vznikla obec. Toto mělo negativní důsledky na panství, všechna správní moc přešla na nově zřízené okresy a později byla hospodářská správa převedena do Hořenska.

Zámek byl v letech 1859–60 romanticky upraven a stal se rodinným sídlem Lexů z Arentálů, kteří ho vlastnili do roku 1945, kdy jim byl odebrán na základě Benešových dekretů. Zámek skončil ve vlastnictví ROH, který ho přebudoval na odborářskou zotavovnu. Po roce 1989 ho nadále provozovali odboráři pod hlavičkou OREA jako hotel. V roce 2011 byl prodán ruským podnikatelům za 100 mil. Kč. Je záměr zámek přebudovat na luxusní hotel, mezi starousedlíky ale panuje skeptická nálada.

U parkoviště vlevo před zámek je kostel sv. Josefa, postavený hrabětem Josefem z Valdštejna v letech 1802–09. Jedná se o prostou stavbu klasicistního slohu. Donátor je pochován v kryptě kostela v uniformě generála. V letech 1998–2000 prošel kostel generální opravou zásluhou daru mecenáše J. B. Horáčka, rodáka z Radvánovic.

Kostel má velmi dobrou akustiku a proto se zde přes léto konají koncerty.

Nynější administrátor pater Fr. Kocman provedl sbírku mezi farníky na nové zvony, sešlo se 200 000,- Kč. 5. 9. 2010 byly nové zvony Panna Maria a Andělé strážní posvěceny litoměřickým biskupem Janem Baxantem. Slavnost, která byla pojata jako výročí 650 let založení obce, přilákala velké množství účastníků.

Od roku 1802 byla zřízena lokálie, ke které byly přiřazeny osady: Bohuslav, Bukovina, Doubravice, Hnanice, Hrubá Skála, Nová Ves, Lázní Sedmihorky, Podháj, Radeč, Radvánovice, Rokytnice a Želejov.

Když byla vedle kostela v roce 1850 postavena v novogotickém slohu farní budova, byla lokálie povýšena na faru.

Proti kostelu na místě výsadní hospody z roku 1894 Karel Štekl postavil v novorenezančním slohu čtyřposchodový hotel. Tato překrásná stavba je úspěšně provozována jeho potomky dosud.

V podskalí byl v roce 1564 založen na výhodném místě majitelem panský pivovar, který byl v provozu několik století. V polovině 19. století byl pronajat rodině Řezníčkových, která se nesmazatelně zapsala do dějin obce. Pivovar byl prodán v roce 1918 rodině Skalických, která ho provozovala do roku 1943, kdy byl násilně uzavřen. V roce 1947 jejich zeť J. Šimůnek přestavěl pivovar na lihovar, kde vyráběl likéry, zvláště pak slivovici. Dlouho se z podniku netěšil, v roce 1948 mu byl znárodněn. V roce 1960 byl lihovar uzavřen, zařízení odstěhováno a budovy předány místnímu JZD.

Po roce 1989 byly ruiny předány majitelům, kteří se zde snaží vybudovat penzion. Nejznámější nájemným pivovaru byl Karel Řezníček (nar. 7. 5. 1845 v Navarově, zemřel 1. 7. 1914 v Doubravici). Jako úspěšný podnikatel mohl podpořit cestu kolem světa, kterou provedl spolu s Josefem Kořenským v letech 1893–94, jako první Češi. Byl též podporovatelem zdejší chudiny. Od svého statku v Kbelnici daroval pozemek na stavbu Ossaria (hřbitova) na paměť bitvy u Jičína v roce 1866. V Doubravici postavil v roce 1900 novorenezanční vilu, která je chloubou okolí. V roce 1998 tuto budovu zakoupil od jeho dědiců J. B. Horáček a daroval obci Hrubá Skála jako sídlo obecního úřadu.

První škola v obci byla založena v roce 1833 v bývalých sádkách. V roce 1882 byla postavena nynější škola. Přiškolené osady: Bukovina, Podháj, Doubravice, Hnanice, Hrubá Skála a část Rokytnice. Budova školy byla několikrát rozšířena v roce 1893, v roce 1985. V roce 1980 byla vybudována školní kuchyň a družina. V roce 1991 byla zřízena mateřská

škola. Budova potřebuje modernizaci, akce vážne na nedostatku financí.

Nevýhodné rozložení obce způsobilo, že z některých osad musely děti chodit do jiných obcí: z Borku do Rovenska, z části Rokytnice do Ktové, z Bohuslavi, Želejova a části Rokytnice do Troskovic.

Velká osada Krčkovice byla přiškolená k Vyskři. Zvyšující se počet dětí a poměrně velká vzdálenost od vyskeřské školy si vynutily zřízení ex-pozitury na Krčkovicích v roce 1901 a v roce 1924 byla zde postavena nová škola. Stavba zapříčinila velké zadlužení obce. Po druhé světové válce došlo k značnému odchodu obyvatel do pohraničí a kvůli stálému poklesu žáků byla škola v Krčkovicích v roce 1967 zrušena. V pozdějších letech budova sloužila jako základna pionýrů z Turnova, po roce 1989 byla prodána do soukromých rukou a slouží jako penzion „Stará škola“.

V obci bývalo několik sálů, ve kterých byla značná kulturní a společenská činnost, kterou zajišťovalo mnoho spolků. Od roku 1949 do roku 1975 bylo v provozu kino. Velkým zásahem do kulturně společenského života obce bylo v roce 1994 zboření posledního sálu. V obci jsou tři sbory dobrovolných hasičů, které zajišťují nejen požární ochranu, ale i společenský život.

Nejstarší a největší sbor SDH Hrubá Skála zal. 1891 je zařazen jako výjezdové družstvo. Dosahuje značné úspěchy v požárním sportu: v roce 1994 bylo družstvo mistrem republiky a v jednotlivcích Lukáš Vaníček v roce 1996.

SDH Krčkovice zal. 1895 sestavený výhradně z chalupářů se vzorně stará o vylepšování osady, v posledních letech opravili dvě sochy, opravili hasičskou zbrojnicu a požární nádrž.

SDH Hnanice – Borek zal. 1909 spolupracuje se zdejším Jezdeckým klubem, který pořádá každoroční závody v parkuru v překrásném areálu ve Hnanicích.

Platným pomocníkem při údržbě turistických stezek a ostatního úklidu obce je horolezecký oddíl Českého ráje.

Sestavil kronikář obce Miroslav Brixl

OSOBNOSTI OBCE

Ladislav Kozák, ak. sochař nar. 31. 8. 1934 ve Hnanicích čp. 29, zemřel 22. 7. 2007 v Praze. Byl náš významný sochař a medailér, navrhl a realizoval stovky medailí a pamětních mincí. Nynější platná kovová 10,- Kč a 50,- Kč jsou jeho dílem. Celý život se hlásil k Českému ráji.

Ludvík Vacátko, ak. malíř nar. 1873 zemřel 1957, zde žil a tvořil v letech 1921 až 1939. Proslul především jezdeckým portrétem našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka. Obraz je umístěn v Lánech. Říká se, že za tento obraz získal v pozemkové reformě zbytkový statek na Hrubé Skále. Z dalších prací je známá spolupráce s Ludkem Maroldem na panorámě bitvy u Lipan.

Jiří Dienstbier, ministr zahraničí. Od sametové revoluce jezdil na chalupu své ženy na Hrubou Skálu. Byl zde velmi oblíben a chalupa byla svědkem důležitých politických rozhodnutí. Od roku 2008 byl senátorem za Kladno. Zemřel 8. 1. 2011.

Docent Miroslav Melena, nar. 1937, zemřel 2008. Zajížděl na svou chalupu u kaštanu na Hrubou Skálu od roku 1980. Byl to náš přední odborník na akustiku, profesor DAMU a JAMU. Navrhl a realizoval divadlo v Zadaru a Zábřehu (v Chorvatsku) a divadlo na Fidlovačce. Byl bytostně spjat s divadlem Ypsilonka.

Valerián Karoušek, ak. sochař, nar. 31. 1. 1929, vlastnil bývalý pivovarský dům, kde převážně tvořil. Zahynul 31. 5. 1970 při zemětřesení pod horou Huascarán v Peru, kam odjel jako člen Čs. horolezecké výpravy. Jako sochař kombinoval kov a kámen, hlásil se k Gutfreudovu dědictví. Byl spoluautorem na pavilonu Expo v roce 1958 v Bruselu. V roce 1963 na třetím Bienále de Paris za jeho silně stylizovanou sochu „kladivo“ mu bylo uděleno čestné uznání.

Jiří Novák, ak. sochař, nar. 1922, zemřel 2010, zajížděl na Hrubou Skálu od roku 1972, od roku 1980 se zde usadil trvale a měl zde i ateliér. Třicet let experimentoval s kovem, vytvářel pohybové plastiky. V šedesátých letech úspěšně zasedal ve fondu výtvarných umělců, který byl za normalizace rozprášen. Měl možnost emigrovat (nabídka působit jako profesor na univerzitě v Torontu), ale toto odmítl pro české kořeny a humor. Byl dále trpěným umělcem. Hlavní činnost rozvinul po sametové revoluci, kdy není snad jedné sochy v Českém ráji, kterou by neopravil nebo neudělal repliku. Realizoval též několik nových soch. Největší práci, kterou prováděl v Podskalí, byla v roce 1993–95 kopie Vidění sv. Lutgardy na Karlův most v Praze.

Radovan Kuchař, zasloužilý mistr sportu, nar. 22. 10. 1928 v Turnově, do obce zajížděl od roku 1960 a od roku 1992 zde žije trvale. Jako první Čech slezl všechny stěny Alp. Vedl v roce 1965 první československou expedici na Hindukuš a do Himalájí na prvovýstup Annapurna IV. Zlomená noha mu zabránila zúčastnit se tragické výpravy do Peru. Za normalizace mu byl zakázán veškerý zahraniční pobyt. Svěžitky shrnul do několika knih. Byl též mnoho let tajemníkem zdejšího horolezeckého oddílu. Je právem považován za nejslavnějšího horolezce 20. století.

Tragická výprava do Peru, kde zahynul celý tým horolezců, z nich převážná část jezdila na Hrubou Skálu, se svaz rozhodl zřídit symbolický hřbitov v Hruboskalském skalním městě v blízkosti Mariánské vyhlídky. Nyní je zde umístěno na 400 destiček se jmény zahynuvších horolezců.

ZAMĚŘENO NA SLAVÍKY

aneb ornitolog a umělecký kovář Pavel Kverek vypravuje

Mé dětství patřilo přírodě. Ponejprv jsem se sítkou běhal za motýly a napichoval je na krabici. Když je na špendlících začaly „rozebírat“ vosy, bylo mi práce sice líto – na druhou stranu jsem však snad prvně začal přemýšlet nad výjevy, které příroda nabízí. V rybářském kroužku jsem se zase o něco víc přiblížil světu, který nabízel tolik zážitků! Vůbec to nebyly jen ryby a když mi později byl svěřen rybářský dorost, dbal jsem na široký rozhled rybářů. Na přání otce se ze mě stal houbař, převzal jsem jeho místa když neměl pro práci čas a „hlídal“ si je pravidelným vybíráním. Zase mi to brzy nestačilo, můj zájem se odklonil k bylinkám, které jedna kořenářka ze sousedství po lesích i loukách sbírala. Fascinovaly mne ty vůně i vyprávění o léčivé síle přírody. Věděl jsem o orchidejích – vemenících, které na dlouhých stvolech v světlém lese pár dnů za rok tak skvostně voněly. Už jsem věděl, kde se vyhřívají zmije a neměl z nich strach. Kde hnízdí sýčci, na cestě k lesu. Kde se dají v poli posbírat barevné acháty a jaspisy.

Jednou u mlýna zazněl ptačí hlas, který jsem neznal ani z Rybaříků na Modré zátoce, ani z Uprchlíka na ptačím stromě, z knížek čtených opakovaně. Myslel jsem na slavíka, ale bylo to natolik odvážné, že jsem tomu nevěřil. Nakonec jsem k mlýnu vyrazil v noci a to bylo klíčové! Nevím, proč o tom nikdo z okolí nevěděl, nikdy jsem o tom neslyšel. Bylo rozhodnuto, už během vojny jsem vstoupil do ornitologické společnosti, po dvou povinných letech členství složil obtížnou zkoušku na kroužkování ptactva a život se mi proměnil. Začal jsem prvně přemýšlet jako vědec. Kroužkování mi toho o slavících začínalo říkat čím dál víc.

Je tomu právě 30 let, co jsem prvního z dnešních 1500 označených chytil. Nešlo však o pouhé chytání a zavírání kroužků s adresou národního muzea, sám jsem si začal chystat nové a nové otazníky, poznatky korigovat zkušenostmi novými a konečně se také rozhlížet po někým jiným dávno napsaném. Přišly cenné spolupráce s odborníky, prospěšná pozvání jinam, přišly i výsledky, nikým dosud nepopsané. Zůstal ve mně však i pohled toho kluka z motýlích luk, pytle vzpomínek a protože jsem ještě stihnul se narodit do znamení Ryb, za ohlížení a snění se nestydím. Poetičnost a nakládání s mateřským jazykem dala mému sdílení výsledků zajímavý rozměr a dávno vím, že tou kartou hrát se mi stále nápadněji vyplácí. Jenom ty ohlasy na poslední vystoupení v rozhlase!

Přes slavíky jsem navíc poznal kraj domova, umím mu naslouchat, číst v něm, v místa se vracet pro radost i obavu – vkořnil jsem se v něj dočista! Už mne zastaví kdejaký suk na kmeni, vůně spontánně porozvíraných jabloní, večerní odlesk uzdravující se hladiny rybníka, v němž jsem se málem kdysi utopil. Stal jsem se jedním z těch medáků, kteří vědí, když už v štěstí život dostali, kam si v tom kraji zaletět pro mls! Já mám, narozdíl od nich ještě tu výhodu, že netratím čas zimním pospáváním. I za to jsem vděčný.

Kombinace kováře-ornitologa kroužkovatele je v Česku unikátní. I to mi pomáhá na světle. A pro mne je ten střet odlišných světů dalším tématem k zamýšlení. I odpočíváním. A zase tam lovím lidi blízké, při opravě srdce klášterského zvonu vzniklo přátelství se Štěpánem Rakem a pár dnů nato jsme už z našeho kněžmostského okna naslouchali

i s Lindou Mahelovou zpěvu úžasného slavíka z mlýnské zahrady, kvůli kterému mnozí v ulici snad i zavírali okna.

Nezapomínám ani na Klenici. Ta mne naučila mnohému. I plavat. Je lidmi týraná a málo jí nasloucháme. Já jí ale mám rád a ona to na mne možná ví. Jinak by mi chvíle pro setkání nikdy nevyšperkovala vůni akátů, míháním večerních úhořů, zpěvy krále pěvců. Přes ní jsem se zase seznámil s Bedřichem Ludvíkem – autorem pořadu Zpět k pramenům. A k pramenům pana režiséra i vylákal. A on Klenici představil v televizi. V Dolním Bousově pár lidí, co mne zná, prý mělo slzy v očích. I za to děkuji.

Teď jsem musel k soutoku Jizery s Labem. Namlsali mne tehdy autoři toho seriálu a já toužil čím dál víc. Jizeru mám také rád a chodím k ní, jak mohu. Někteří jí spílají, protože se na ní kasají a prohrávají. Já mám dávno na zádech batoh pokory a ta mne vede k „pohledům odjinud“. Stavím se na stranu přirozenosti a zdravého rozumu. U soutoku jsem viděl moji řeku takovou, jak pan Munzar uvedl. A stál bych tam na konci té její pouti dlouho. Do líného Labe tam v proudech vtékaly i kapky Klenice. Z krajiny domova. Jak vše se vším souvisí!

Výstava v Dolním Bousově se podařila. Dvojka ČRo zajistila, že přijeli lidé z mnoha míst republiky, až z Orlického Záhoří. Z lékárny v Rtyni v Podkrkonoší, z Kralup, Liberce, Prahy, Turnova a já nevím odkud ještě. Někteří napsali ohlasy do knihy. Téma je nezklamalo. I místní přišli docela v dobrém počtu. Vedení města akci také pomohlo. Byla to i jejich reklama. Přišly děti s učitelkami a to bylo velmi nadějně. Děti chytly hlavně příběhy. Kniha, kterou chystám, si je najde. Některé zcela jistě. A toho je třeba. Nám, krajině, přírodě v ní – i dětem samotným. Na příbězích jsem začínal tehdy se sítkou od záclony, kterou máma nerada oželela. Nebyli jsme tehdy nijak bohatí, teď však, když se i za nimi ve vzpomínkách ohlížím – byli jsme bohatí, ne že ne! A v tomto ohledu už nikdy tak nebudeme.

Sonet o návratu do trní

Josef Jindra

Ptáci se neptají kudy vede cesta
a nečtou rozcestníky
Snad vyčistí jen peří
před letem do Afriky

Pak neutonout v moři
a nepodlehnout poušti
vyhnout se ráně z houští
a snům co přes den shoří

Vrací se sem kde klíeí známé zrní
a ač tu přespávají v trní
zas rok co rok přiletí znova

Já také nejvíc věřím
šípkovému keři
v úvozu mého domova

VENKOVSKÁ TRŽNICE NABÍDKA PRO VÁS

Obecně prospěšná společnost pro Český ráj na svých webových stránkách www.craj-ops.cz vytvořila Venkovskou tržnici, která slouží především místním producentům v zemědělství, ubytovatelům, řemeslníkům a firmám poskytujícím služby, mají-li zájem něco nabídnout, prodat či směnit, mohli zdarma využít tento produkt.

Především zemědělci by touto cestou mohli nabídnout své přebytky místním obyvatelům. Inzerce by mohla rozšířit i prodej ze dvora – mléko, vejce, maso, med atd.

Vyzkoušejte a uvidíte, zda se nabízená služba osvědčí.

www.craj-ops.craj.cz

Český ráj a Střední Pojizeří

**je území, které stojí za
to propagovat**

Stejně jako v minulém roce i letos pracovníci a členové MAS propagovali území MAS na regionálním veletrhu cestovního ruchu Infotour a cykloturistika ve dnech 16.–17. 3. 2012.

13. ročník veletrhu se konal v kongresovém centru Aldis Hradec Králové.

Ve spolupráci se Sdružením Český ráj byly návštěvníkům rozdávány tištěné informace o turistickém regionu Český ráj. Dále, v rámci dobré spolupráce, byly prezentovány návštěvníkům propagační materiály podnikatelů poskytujících služby v cestovním ruchu, kteří působí na území MAS.

Vzpomínáte rádi? Smím tedy prosit?

Vladimír Kerndl, Jazz paluba a Jazz h Factor v mnichovohradištském divadle

Když se řekne Mnichovo Hradiště, vytanou mi, jako rodákovi na mysli hned dva silné zážitky. První, když jsme na národní škole chodili při výročí Jana Švermy povinně brečet na jeho hrob na hřbitově a mohli z blízka dokonce vidět m. j. i tehdejšího historika, muzikologa a ministra školství a samozřejmě silného rusofila a bolševika Zdeňka Nejedlého, kterého snad nejlépe karikoval Jan We- rich, když ho nazýval Něněk Nějedlý a ještě výstižněji mezi lidmi šuškaný názor: „více jedlého a méně Nejedlého“.

Opomíná-li dětství, jako stav, který snad ani nejde prožít v krásnějším městě, než jsme ho všichni prožili a s většími syčáky kamarády (pánové promiňte), napadne mě hned další dlouhodobě silný vjem, a sice moje působení v kapelách tehdejšího známého učitele ruštiny Jana Vancla na zdejší škole Jana Švermy. Takových, kteří prošli touto doslova bojovou muzikantkou přípravou, nás bylo v Hradišti, dovolím si tvrdit stovky, a ve své době jsme kapelníka Vancla logicky příliš nemilovali. Pochodové tréninky dechovky za zimního mrazivého počasí na prvomájové průvody, stejně jako jeho oblíbený ruský pochod „Smělo tovarišči v nogu“, či „Kaťuša“ které nechyběly snad na žádném koncertě, jsme ani milovat nemohli. Nakonec jeho metody superrychlého výcviku i absolutních nemuzikantů třeba na tubu tím způsobem, že vzal do ruky housle, dupal nohou jednotlivé doby a hrál vše s vámi už dávno vstoupily do dějin hudební pedagogiky. Jaký soucit jsem vždy cítil s právě trápeným žákem, či žákyní procházející okolo dveří jeho kabinetu, odkud se linuly razantní tóny jeho houslí a dupání hodné King Konga, si vybavuji dosud dost

přesně. Oproti tomu často pořádané výchovné koncerty, ať již ve škole v Hradišti, ale i jinde byly mezi námi dost oblíbené. Jednak jsme se rádi omlouvali z řádné výuky, někde za rohem se nám obvykle podařilo si zakouřit a potom na podobných akcích bývala velká legrace. Jednou z příčin bylo také průvodní slovo, kdy pan učitel např. při představování jednotlivých hudebních nástrojů vždy opakoval, cituji: „Toto jeho hudební nástroj, který se jmenuje pozoun tahový. Abyste si ale třeba nemysleli, že proto, že bychom ho za sebou tahali po zemi. Je to kvůli tomu, že má tzv. snížec a tím hráč na pozoun takto tahá“. Když ovšem člověk pak více než 40 let po maturitě na místní SVVŠ, (chudák škola a její studenti, nejprve se jmenovala jedenáctiletá střední, později dvanáctiletá střední, potom střední všeobecně vzdělávací, aby se na konec vrátila k logickému názvu gymnázium), náhodou potká dobrého muzikanta na kontrabas, trochu pohovoří a zjistí, že v odlišné době oba hráli u Vancla, vede ho to celé k hlubšímu zamyšlení, jehož resumé je následující. Ať už bylo u Vancla jakkoliv, nelze mu upřít, že měl hudbu rád a nezištně se snažil, být svým specifickým způsobem, hudbu vštípit mnoha a mnoha žákům ZDS i střední školy, ať už byl její název jakýkoli, a věnoval tomu nesmírné množství svého času. Že mnoho členů bývalého školního orchestru u hudby dodnes zůstalo, dokonce se ještě pak velmi zdokonalilo, je další z vedlejších efektů jeho činnosti, kterou se z tohoto pohledu nebojím označit za jistým způsobem bohuľibou. Živým důkazem pro mě bylo také, když jsem po letech slyšel hrát na setkání naší třídy jeho nejstaršího syna

a mého spolužáka Honzu. To už nebyl utápnutý klarinetista, ale šikovný saxofonista hrající velmi slušně dost obtížné jazzové standardy.

V době největší slávy tzv. Vanclovy kapely se pomalu začala utvářet skupinka muzikantů, kteří ale chtěli hrát také něco jiného, než dechovku. Začínali jsme někde ve třídě u piana s holkama zpívat písničky ze semaforu a pokračovali dixielandovou sestavou jako vedlejší produkt Vanclovy dechovky. Zpočátku to moc rád neviděl, ale postupně jsme si dokonce směli na koncertě i zahrát dixieland. A už tady byla ta zajímavá doba počátku 60. let. V divadle vznikl soubor tzv. malých jevištních forem s názvem Budík. Pravidelně jsme se scházeli a pomalu utvářeli pořad různých scének, monologů, dialogů, krásných pantomimických vystoupení a živé hudby. Prkna, co pro nás tenkrát znamenala ještě více než svět, nám velice voněla.

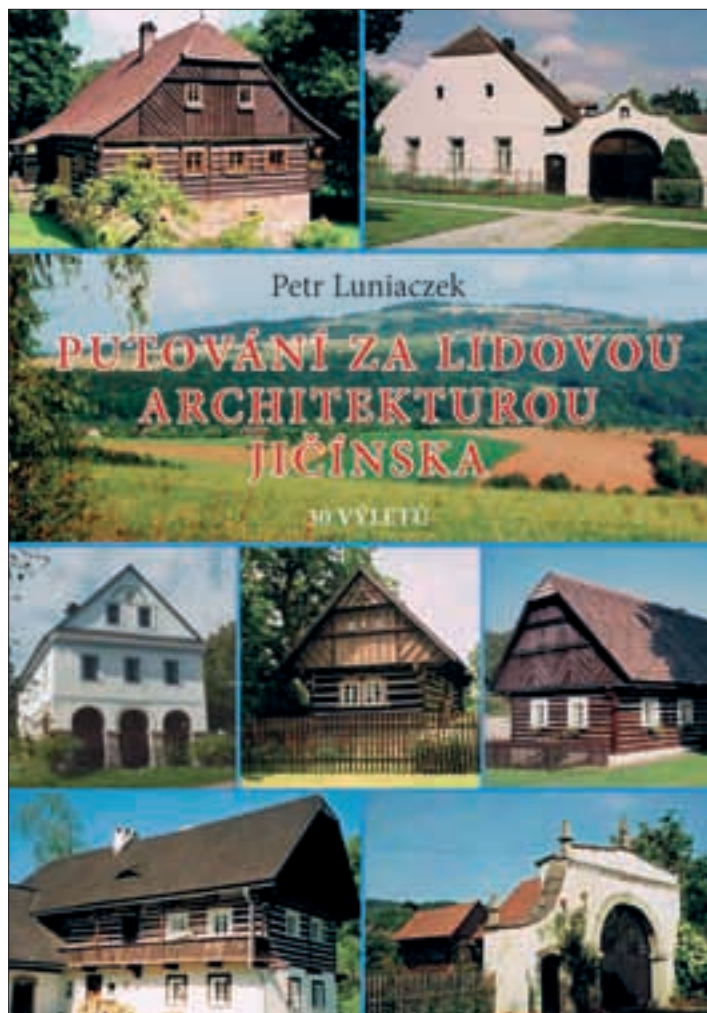
Vedle toho se scházela také druhá kapela, tehdy ještě bez názvu na koupališti v Dolní Bukovině v klubu důchodců, v restauraci U Jeleny a na různých jiných místech v čele s Vaškem Štýblerem a pilně cvičila dixieland. Skladby jako: Na perském trhu, Svátí pochodují, Ja-da, či John Brown, byly našimi prvními hity. Tyto dvě sestavy se postupně všelijak prolínaly, až zůstala jenom jedna. Název kapela však dostala až trochu později. Původně jsme se chtěli z lásky k historickému původu názvu města jmenovat Monks, což znamená anglicky mniši. To ovšem bylo slovo v šedesátých letech slovy J. Wericha ideologicky značně zasmrdlé hned ze dvou důvodů, a tak jsme hledali dál. Oblíbená restaurace Paluba u Jizery na jezu v Hněvousicích nám byla další inspirací a od toho vznikl dnešní název kapely. Dixieland jako styl učinil tehdy v Československu populárním hlavně australský dixieland Creama Bella, když poprvé přivezl do poválečné republiky v r. 1947 na světový festival studentstva poselství živého tradičního jazzu a tak se líbil, že si protáhl původně deseti-

denní turné na 4 měsíce a jeho banjista Jack Varney se v Praze dokonce oženil. Tato veselá a inspirující hudba pak mezi muzikanty zní prakticky až dodnes, a ještě, zaplať pán Bůh, nedozněla. Vždyť dixielandových festivalů je jak v naší republice, tak po celém světě, nejbliže např. v Drážďanech, stovky. Tak také mnichovohradištský dixieland Jazz paluba brázdí hudebními vodami již 50 let a rozdává radost těm, kteří tuto hudbu rádi slyší, přijdou se podívat a poslechnout si své kamarády, spolužáky, souputníky, spoluhráče z Vanclovy kapely atd.

Od prosince loňského roku připravovaný koncert k 50. výročí vzniku místního, původně školního dixielandu Jazz paluba se konečně 23. března 2012 večer mohl rozeznít v mnoha polohách, které jazz nabízí. Koktejl namíchaný z lehkého a rytmicky odpíchnutého anglického dixielandu, tradičních skladeb období tzv. marching jazzu spolu se zajímavě aranžovanými skladbami swingového období nabídl sám oslavenec – kapela Jazz paluba Mnichovo Hradiště opravdu pestrý. Hudební gratulanti v osobě jablonecké kapely F. Kozderky Jazz h Factor, překvapili svým profesionálním výkonem a skvělými aranžemi i samotného Vladimíra Kernidla, který odjížděl z koncertu zpátky do Brna vsuktu nadšený. Celkovou atmosféru velmi vhodně rámovalo mluvené slovo spíkra večera F. Kozderky milou znalostí místního prostředí, lidsky proteplenou vzpomínkou na bývalé členy kapely a místy hlubším, ale nementorským hudebním zasvěcením. Celkový dojem tak více než příznivý. Múzami vyrobené energie poletovalo tento večer v sále vyprodaného krásného mnichovohradištského divadla tolik, že se dostalo opravdu na každého. Jen houšť a větší kapky. Tak nashledanou 20. listopadu 2012 v Jablonci n. N. na oslavách 20. výročí Jazz h Factoru.

frak

Doporučujeme Vaší pozornosti nové knihy věnované Českému ráji

Pozvánky z regionu

Občanské sdružení Malechovice
ve spolupráci
s **Obecně prospěšnou společností pro Český ráj**
srdčně zvou přítele Českého ráje,
sousedy a příznivce Malechovice a členy ČSM do bývalé hospody

Na Písku

na **IV. Svatojánskou pouť**

pořádanou
v sobotu 19. května 2012
u příležitosti svátku sv. Jana Nepomuckého, patrona obce

Program:
Od 13 hodin Valná hromada ČSM
Od 14 hodin bude pro děti připravena tvůrčí dílna
se Zuzkou Hofmanovou,
svezení s koňmi, hraní kolíček...
Promítání filmu Jiřího Mohaupta
Mezenář Českého ráje Bohuslav Horáček, Kapličky a zvony Českého ráje

Od 15. 15 divadelní představení **DIVADĚLKA ROMANETO**
VODNICKÁ POHÁDKA

Od 16 hodin hraje k tanci a poslechu
Dechová hudba z Libáně

V průběhu koncertu budou uvedeny nové knihy **Josefa Brože a Petra Laniackého**

Tradiční pouťové občerstvení zajištěno!

**Základní organizace
Českého zahradnického svazu
v P ř e p e ř í c h, 294 04 Dolní Bousov
Obecně prospěšná společnost pro Český Ráj**

Vás srdečně zve na

**11. VÝSTAVU JIŘIN, RŮŽÍ,
MEČÍKŮ A ZELENINY**

dne 18. srpna 2012 v jídelně v Přepereřích

K prodeji i podívání se představí specializovaná zahradnictví a prodejní firmy.
Květy Jiřin světového sortimentu ze zahradnictví Brzák Sloveč
Růže manželů Pelcových ze Sobotky, Mečíky paní Jampilkové z Jilína
Nové odrůdy zeleniny ze Slechtitelské stanice Moravoseed ze Svijanského Újezdu

Výstava bude doplněna:
výtvarnými pracemi obyvatelů domova „Modrý kámen“ z Mnichova Hradiště
- prodejem medu, ovocných vín, česneku, dřevěných výrobků aj.
Zúčastní i řemesla z Českého ráje.
Možnost objednání vybraných Jiřin, růží i mečíků na příští sezonu.
Volná prohlídka Jiřin v prostoru.

Výstava je otevřena od 9.00 do 18.00 hodin.
Občerstvení: Zvláštní hodiny

Vyskeř – kulturní pozvánky

Dne **21. 7. 2012** se v obci Vyskeř uskuteční **svěcení kaple sv. Anny s procesím**. Rekonstrukce kaple byla realizována z prostředků Programu rozvoje venkova, Opatření III.2.2 – Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Kaple sv. Anny je hlavní dominantou obce Vyskeř a je jedním z nepřehlédnutelných orientačních bodů Českého ráje. Kaple slouží jako místo konání církevních obřadů. Obnovou se navrátí památce důstojný vzhled a zlepšil se její stavebně technický stav.

Zámek HUMPRECHT

Vás srdečně zve na výstavu **PANENKY NA HUMPRECHTU** ze sbírky ing. Jarmily Novotné v termínu od 9. června do 31. října 2012.

Výstava je přístupná:

červen	út–ne	9.00–16.30
červenec–srpen	út–ne	9.00–17.00
září	út–ne	9.00–16.00
říjen	so, ne a svátky	9.00–15.30

Kontakty

Kancelář OPS pro Český ráj – MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Předměstská 286 (1. patro nad poštou), 507 43 Sobotka
tel.: 493 720 546, e-mail: opspcr@seznam.cz

Luděk Láska
ředitel OPS pro Český ráj a manažer MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Holín 139, 506 01 Jičín
tel.: 602 104 700, fax: 493 535 043
e-mail: luděk.laska@cmail.cz, laska.ludek@seznam.cz

www.craj-ops.cz

Zpravodaj OPS pro Český ráj, číslo 2/2011

Vydává OPS pro Český ráj – MAS Český ráj a Střední Pojizeří
Předměstská 286, 507 43 Sobotka
Sestavila: Alena Pospíšilová
Výroba: *Gentiana* Jilemnice
Uzávěrka: 4. 5. 2012

SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKOU UNÍÍ, EVROPSKÝM ZEMĚDĚLSKÝM FONDĚM
PRO ROZVOJ VENKOVA: EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ